MODALITATE ŞI NEGAŢIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

DANA MANEA
Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Bucureşti

1. Dimensiuni semantice ale modalităţii

Studiile de lingvistică au în vedere, în general, următoarele dimensiuni semantice de bază ale modalităţii: *dinamic*, *deontic*, *epistemic* şi, eventual, *aletic*. Acestora se adaugă şi *evidenţialitatea* – asociată cu / diferenţiată de modalitatea *epistemică*.

Rafinând cadrul teoretic, se poate disocia între modalitatea „participativă” internă sau externă (engl. *participant-internal modality* şi *participant-external modality*). Tabelul de mai jos înfăţişează corespondenţa dintre cele două tipuri de abordare ale instanţelor modalităţii.

probabilitatea forte („supoziţia”) *nonprobabilitatea (excluderea)* *probabilitatea slabă* („ipoteza, judecata speculativă”) *nonprobabilitatea (excluderea)* *certitudinea* *noncertitudinea (incertitudinea)* *probabilitatea asumată de locutor* (*evidenţialitatea*) *nonprobabilitatea (excluderea)*	**modalitatea epistemică**	**modalitatea epistemică**
capacitatea / abilitatea *noncapacitate / nonabilitate*	**modalitatea dinamică**	**modalitatea participativă internă**
permisiunea *nonpermisiunea (interdicţia)*	**modalitatea deontică**	**modalitatea participativă externă**
obligativitatea *nonobligativitatea (facultativitatea)*		
posibilitatea *nonposibilitatea*	**modalitatea nondeontică**	
necesitatea *contingenţa*	**[modalitatea aletică]**	

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

2. Mijloace de expresie (semi)gramaticalizate ale modalităţii

În ce priveşte codificarea modalităţii în limbajul natural se acceptă că – de la limbă particulară la limbă particulară – dimensiunile semantice de bază ale modalităţii şi valorile lor pot fi redate prin diferite mijloace lingvistice: operatori verbali modali (OpvM); categoria gramaticală a modului (CgM); afix (AfM); mijloace lexicale: adverbe (AdvM), adjective (AdjM), verbe (VbM); etichete modale (engl. *modal tags*, EtM); particule modale (PtrM); caz modal (CazM). Tabelul de mai jos înfăţişează posibilităţile de exprimare ale modalităţii în română.

OpvM	**CgM**	**AfM**	**AdvM & AdjM**	**VbM**	**EtM**	**PrtM**	**CazM**
a avea *a fi* *a părea* *a putea* *a trebui* *a veni*	*indicativ* *subjonctiv* *optativ* *imperativ* *prezumtiv*	0	*probabil* *posibil* etc. *certă* *incertă* etc.	*a vrea* *a bănui* *a crede* etc.	(p) *cred* (p) *presupun* (p) *bănuiesc*	0	0

Ne propunem să discutăm în cele ce urmează situaţia interacţiunii negaţie – modalitate în structurile cu operatori modali verbali (OpvM).

În limba română actuală, pentru redarea modalităţii sunt utilizate cinci tipare sintactice în care operatorii verbali pot avea orice formă finită sau forma de gerunziu. Diferiţii componenţi ai clasei operatorilor modali nu sunt acceptaţi în toate tiparele:

1. a. b. c. d. (OpvM $_{\textit{a putea, a trebui, a fi, a părea}}$ (**P** [Particula $_{\text{să}}$ V $_{\text{subjonctiv}}$]))
2. a. b. c. (OpvM $_{\textit{a avea, a fi, a părea}}$ (**P** [Particula $_{\text{a}}$ V $_{\text{infinitiv}}$]))
3. a. b. (OpvM $_{\textit{a avea, a fi}}$ (**P** [V $_{\text{supin}}$]))
4. (OpvM $_{\textit{a putea}}$ (**P** [Particula $_{\emptyset}$ V $_{\text{infinitiv}}$]))
5. a. b. (Opv M $_{\textit{a trebui, a veni}}$ (**P** [V $_{\text{participiu}}$]))

Lucrările de gramatică română semnalează faptul că în astfel de structuri se produce o reorganizare sintactică, prin deplasarea unor componente în poziţie frontală:

1. a. **poate** $_{\text{p}}$ (*Ion **să înţeleagă** situaţia*) = *Ion poate să înţeleagă situaţia.*
1. b. **trebuie** $_{\text{p}}$ (*Ion **să meargă** în excursie*) = *Ion trebuie să meargă în excursie.*
1. c. **este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ *Ion **să lucreze***) *Ion lucrează*)) = *Dacă / Când este să lucreze ~~Ion~~, Ion lucrează.*
1. d. **pare** $_{\text{P}}$ (*Ion **să răspundă** la provocări*) = *Ion pare să răspundă la provocări.*
2. a. **are** $_{\text{P}}$ (*Ion **a povesti** multe*) = *Ion are a povesti multe.*
2. b. **este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ ***a se întâmpla*** *nenorocirea*$_i$) *nenorocirea*$_i$ *se întâmplă*)) = *Dacă / Când este a se întâmpla o nenorocire, ~~nenorocirea~~ se întâmplă.*
2. c. **pare** $_{\text{P}}$ (*Andreea **a se înţelege** cu noii colegi*) = *Andreea pare a se înţelege cu noii colegi.*
3. a. **are** $_{\text{P}}$ (*Ion **de povestit** multe*) = *Ion are de povestit multe.*
3. b. **este** $_{\text{P}}$ (*propunerea lui Ion **de reţinut***) = *Propunerea lui Ion este de reţinut.*

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

4. **poate** $_{P}$ (*Maria* ***veni*** *cu noi*) = *Maria poate veni cu noi.*
5. a. **trebuie** $_{P}$ (*lucrarea* ***susţinută*** *în martie*) = *Lucrarea trebuie susţinută în martie.*
5.b. **vin** $_{P}$ (*citatele* ***introduse*** *aici*) = *Aici vin introduse citatele.*

3. Interacţiunea modalitate – negaţie

3.1. *Negaţia propoziţională şi polaritatea pozitiv vs negativ*

Modalitatea operează pe trei paliere lingvistice distincte: propoziţional, (sub)propoziţional şi discursiv. Negaţia operează similar. Structurile cu operatori acţionează la nivel propoziţional.

În limba română negaţia propoziţională se exprimă printr-un singur marcator, actualizat ca afix liber (**nu**) sau afix legat (**ne-**). Selecţia tipului de afix este impusă de forma verbului: **nu** se ataşează formelor finite şi infinitivului; **ne-** se ataşează formelor nonfinite gerunziu, supin şi participiu.

Marcatorul de negaţie propoziţională are poziţie preverbală: (Neg)(V). În cazul infinitivului, al subjonctivului şi al supinului marcatorul de negaţie este aparent pe al doilea loc. La infinitiv şi la subjonctiv el este precedat de particulele *a* şi, respectiv, *să*: $_{\text{Particulă}}$ *a* **nu** ***spune***, $_{\text{Particulă}}$ *a* **nu** *fi spus;* $_{\text{Particulă}}$ *să* **nu** ***spună***, $_{\text{Particulă}}$ *să* **nu** *fi spus.* La supin *de* funcţionează ca element component al formei verbale, similar cu *a* şi *să*: $_{\text{Formant}}$ *de* **ne*rezolvat***.

Polaritatea pozitiv [canonic] vs negativ [noncanonic] priveşte în primul rând structurile în care formei verbale îi este antepus afixul:

(1) *A venit şi el cu noi.* vs **Nu *a venit*** *şi el cu noi*. [declarativ]
(2) *A venit Ion ?* vs **Nu *a venit*** *Ion?* [interogativ]
(3) *A venit Ion !* vs **Nu** *a venit Ion!* [exclamativ]
(4) *Ion, pleacă şi tu!* vs *Ion* **nu *pleca*** *şi tu!* [imperativ]
(5) *Plecând Ion, am discutat în linişte.* vs **Ne*plecând*** *Ion, nu am discutat în linişte*.
(6) *Chiar invitat, nu ar veni.* vs *Chiar* **ne*invitat***, *ar veni*.

3.2. *Strategii de plasare a negatorului propoziţional în româna actuală*

Din perspectivă logică, negaţia verbală poate fi privită ca o instanţă a modalităţii, şi anume ca formă a exprimării categoriei „ireal”.

Chiar dacă nu o interpretăm strict ca o instanţă a modalităţii, negaţia trebuie luată în considerare ca un mijloc de exprimare a unor valori modale. Mecanismul sintactico-semantic este evident în cazul structurilor cu operatori modali verbali, unde asocierea negatorului are consecinţe semantice care pot sau nu să implice polaritatea pozitiv vs negativ. În limba română există trei strategii de amplasare a negaţiei: (Neg (OpvM (p))), (OpvM Neg (p)) şi (Neg (OpvM Neg (p))).

Prin (OpvM (p))) se redă o anumită valoare modală, iar prin strategia de antepunere a marcatorului de negaţie (Neg(OpvM) (p))) se specifică valoarea „pereche”:

(a) modalitatea epistemică:
(OpvM $_{\text{a trebui}}$ (p)) [*probabilitatea forte*]

(7) *Bunicul* **trebuie *să fi cântat*** *frumos în tinereţe*.
(8) **Trebuie *să fi nins*** *mai sus la munte, pentru că aici este deja răcoare*.

(OpvM $_{\text{a putea}}$ (p)) [*probabilitatea slabă*]

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

(9) *Maria* **poate *să fie plecată*** *în străinătate, fiindcă nu răspunde la telefon.*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a putea}}$) (p))) – [*nonprobabilitatea (excluderea)*]

(10) *Maria* **nu poate *să fie plecată*** *în străinătate, fiindcă am întâlnit-o în parc acum zece minute.*

(OpvM $_{\text{a (i se) părea}}$ (p)) [*probabilitatea ± asumată de locutor* (*evidenţialitatea*)]

(11) **(Mi se) pare că *arată*** *foarte bine de când s-a măritat.*
(12) **(Mi se) pare *pregătită*** *pentru examen.*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a (i se) părea}}$) (p))) [*nonprobabilitatea (excluderea)*]

(13) **Nu (mi se) pare că *arată*** *foarte bine de când s-a măritat.*
(14) **Nu (mi se) pare *pregătită*** *pentru examen.*

(b) modalitatea participativă internă
(OpvM $_{\text{a putea}}$ (p)) [*capacitatea / abilitatea*]

(15) *Ana* **poate *să citească*** *fără ochelari*.
(16) *Vântul acesta* **poate *rupe*** *copacii.*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a putea}}$) (p))) [*noncapacitatea / nonabilitatea*]

(17) *Ana* **nu poate *să citească*** *fără ochelari*.
(18) *Vântul acesta* **nu poate *rupe*** *copacii.*

(c) modalitatea participativă externă
(OpvM $_{\text{a putea}}$ (p)) [*permisiunea*]

(19) *Sunt de acord,Ioana* **poate *să rămână*** *acasă*.
(20) **Pot *să opresc*** *la Paris, nu-i aşa / aşa-i?*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a putea}}$) (p))) [*nonpermisiunea (interdicţia)*]

(21) *Sunt de acord, Ioana* **nu poate *să rămână*** *acasă*.
(22) **Nu pot *să opresc*** *la Paris, nu-i aşa / aşa-i?*

(OpvM $_{\text{a trebui, a avea}}$ (p)) [*obligativitatea*]

(23) *Pentru încheierea acestui contract* **trebuie *să fie prezenţi*** *ambii soţi.*
(24) *Ei* **au *de plătit*** *impozitele pe proprietate.*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a trebui, a avea}}$) (p))) [*nonobligativitatea (facultativitatea)*]

(25) *Pentru încheierea acestui contract* **nu trebuie *să fie prezenţi*** *ambii soţi.*

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

(26) *Ei* **nu au** ***de plătit*** *impozitele pe proprietate.*

(OpvM $_{\text{a putea, a avea}}$(p)) [*posibilitatea*]

(27) *Luna viitoare Ion* **poate** ***să solicite*** *un credit la bancă.*
(28) *Luna viitoare* **poate** ***solicita*** *un credit la bancă.*
(29) *În legătură cu amabilitatea personalului* **am** ***a mă plânge***.

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a putea, a avea}}$) (p))) [*nonposibilitatea*]

(30) *Luna viitoare Ion* **nu poate** ***să solicite*** *un credit la bancă.*
(31) *Luna viitoare Ion* **nu poate** ***solicita*** *un credit la bancă.*
(32) *În legătură cu amabilitatea personalului* **nu am** ***a mă plânge***.

(OpvM $_{\text{a trebui, a avea, a fi, a veni}}$ (p)) [*necesitatea*]

(33) *Pentru renovarea casei* **trebuie** ***să se obţină*** *autorizaţie de la primărie.*
(34) *Dizertaţia* **trebuie** ***să fie pregătită*** *cu două săptămâni înainte.*
(35) *Disertaţia* **trebuie** ***susţinută*** *public.*
(36) *Pe tema asta* **ai** *mult* ***de discutat****.*
(37) *Când* **este** ***de lucrat,*** *se lucrează.*
(38) *Propunerea* **e** ***de reţinut****.*
(39) *În locul acesta* **vine** ***inserat*** *citatul.*

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a trebui, a avea, a fi, a veni}}$) (p))) [*contingenţa*]

(40) *Pentru renovarea casei* **nu trebuie** ***să se obţină*** *autorizaţie de la primărie.*
(41) *Dizertaţia* **nu trebuie să fie** ***pregătită*** *cu două săptămâni înainte.*
(42) *Disertaţia* **nu trebuie** ***susţinută*** *public, ci doar în faţa unei comisii.*
(43) *Pe tema asta* **nu ai** *mult* ***de discutat****.*
(44) *Când* **nu este** ***de lucrat,*** *(nu) se lucrează.*
(45) *Propunerea* **nu e** ***de reţinut****.*
(46) ? *În locul acesta* **nu vine** ***inserat*** *citatul.*

Sunt de remarcat următoarele:

(i) Structura (OpvM $_{\text{a trebui}}$ (p)) care exprimă *probabilitatea forte* nu are corespondent o structură cu negator şi cu acelaşi OpvM (*a trebui*) care să codifice lingvistic valoarea *excludere*:
(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a trebui}}$) (p))) [*nonprobabilitatea (excluderea)*]

(47) **Bunicul* **nu trebuie** ***să fi cântat*** *frumos în tinereţe*.
(48) ***Nu trebuie** ***să fi nins*** *mai sus la munte, pentru că aici este deja răcoare.*

(ii) Nu totdeauna OpvM corespund. Astfel, *certitudinea* este exprimată operatorul modal *a trebui*, iar *incertitudinea* prin asocierea negaţiei cu operatorul modal *a putea*:
(OpvM $_{\text{a trebui}}$ (p)) [*certitudinea*]

(49) *Telefonul* **trebuie** ***să fie*** *în poşetă.*

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

(Neg $_{\text{nu / ne-}}$(OpvM $_{\text{a putea}}$) (p))) [*noncertitudinea (incertitudinea)*]

(50) *Telefonul* **nu poate *fi*** *în poşetă.*

Structurile obţinute prin strategia (Neg OpvM (p)) – permisă tuturor tiparelor cu operatori verbali modali – nu intră sub incidenţa polarităţii pozitiv vs negativ, de vreme ce ele exprimă valori modale diferite faţă de structurile (OpvM (p)).

Pun în evidenţă polaritatea pozitiv vs negativ structurile provenite din a doua strategie de amplasare a negaţiei – (OpvM Neg (p)) – care este admisă numai pentru tiparele 1 a. b. c. d.; 2 b. c.; 3b., şi, eventual, 5.a:

1. a. **poate** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **înţeleagă** situaţia*) = *Ion pare să nu înţeleagă situaţia.*
1. b. **trebuie** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **meargă** în excursie*) = *Ion trebuie să nu meargă în excursie.*
1. c. **este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ *Maria **să** **nu** **se mărite***) *nu se va mărita*)) = *Dacă este să nu se mărite, Maria nu se va mărita.*
1. d. **pare** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **răspundă** la provocări*) = *Ion pare să nu răspundă la provocări.*
2. b. **este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ ***a*** **nu** ***se întâmpla*** *nenorocirea*) *nenorocirea (nu) se întâmplă*)) = *Când este a se întâmpla nenorocirea, ~~nenorocirea~~ (nu) se întâmplă.*
2. c. **pare** $_{\text{P}}$ (*Andreea **a** **nu** **se înţelege** cu noii colegi*) = *Andreea pare a nu se înţelege cu noii colegi.*
3. b. **este** $_{\text{P}}$ (*purtarea lui Ion **de** **ne**iertat*) = *Purtarea lui Ion este de neiertat.*
5. a. ? **trebuie** $_{\text{P}}$ (*răspunsurile la întrebări* **ne*discutate*** *în clasă*) = ? *Răspunsurile la întrebări trebuie nediscutate în clasă.*

În cazul celorlalte tipare strategia (OpvM Neg (p)) are drept rezultat structuri nereperate în limba română:

2. a. ***are** $_{\text{P}}$ (*Ion **a** **nu** **povesti** multe*) = **Ion are a nu povesti multe.*
3. a. ***are** $_{\text{P}}$ (*Ion **de** **ne**povestit multe*) = **Ion are de nepovestit multe.*
4. ***poate** $_{\text{P}}$ (*Maria **nu** **veni** cu noi*) = **Maria poate nu veni cu noi.*
5.b. ***vin** $_{\text{P}}$ (*citatele **ne**introduse aici*) = **Aici vin neintroduse citatele.*

În situaţia redării modalităţii cu operatori verbali, româna permite şi o a treia strategie de amplasare a negaţiei: (Neg OpvM Neg (p)).

Aceasta este admisă în aceleaşi tipare ca strategia (OpvM Neg (p)):

1. a. **nu poate** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **înţeleagă** situaţia*) = *Ion nu poate să nu înţeleagă situaţia.*
1. b. **nu trebuie** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **meargă** în excursie*) = *Ion nu trebuie să nu meargă în excursie.*
1. c. **nu este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ *Maria **să** **nu** **se mărite***) *(nu) se va mărita*)) = *Dacă (nu) este să nu se mărite, Maria nu se va mărita.*
1. d. **nu pare** $_{\text{P}}$ (*Ion **să** **nu** **răspundă** la provocări*) = *Ion nu pare să nu răspundă la provocări.*
2. b. **nu este** $_{\text{P}}$ (α $_{\text{când / dacă}}$ ***a*** **nu** ***se întâmpla***) *(nu) se întâmplă*)) = *Când nu este a se întâmpla, (nu) se întâmplă.*
2. c. **nu pare** $_{\text{P}}$ (*Andreea **a** **nu** **se înţelege** cu noii colegi*) = *Andreea nu pare a nu se înţelege cu noii colegi.*

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

3. b. **nu este** $_{P}$ (*purtarea lui Ion* ***de*** **ne*iertat***) = *Purtarea lui Ion nu este de neiertat.*
5. a.? **nu trebuie** $_{P}$ (*răspunsurile la întrebări* **ne*discutate*** *în clasă*) = ? *Răspunsurile la întrebări nu trebuie nediscutate în clasă.*

La fel ca (OpvM Neg (p)), strategia (Neg OpvM Neg (p)) nu produce structuri acceptate în limba română în cazul OpvM din tiparele:

2. a. ***nu are** $_{P}$ (*Ion* ***a*** **nu** ***povesti*** *multe lucruri = *Ion nu are a nu povesti multe.*
3. a. * **nu are** $_{P}$ (*Ion* ***de*** **ne*povestit*** *multe. = *Ion nu are de nepovestit multe.*
4. * **nu poate** $_{P}$ (*Maria* **nu** ***veni*** *cu noi*) = **Maria nu poate nu veni cu noi.*
5.b. ***nu vin** $_{P}$ (*citatele* **ne*introduse*** *aici*) = **Aici nu vin neintroduse citatele.*

Structurile provenite din această strategie nu ilustrează polaritatea pozitiv vs negativ.

Strategia (NegOpv Neg (p)) reprezintă, în primul rând, un mijloc de redare a dublei negaţii (în sens logic [¬ (¬p) ≡ p]).

Enunţul (51a) exprimă modalitatea epistemică evidenţială cu valoarea *probabilitate asumată de locutor*, prin dubla negaţie, la fel ca (51 b):

(51) (a) *Ion* **nu** *pare să* **nu** *fie de acord cu noi.*
(b) *Ion pare să fie de acord cu noi.*

Enunţurile (52 a), (52 c) exprimă, prin dubla negaţie, modalitatea orientată către participantul intern valoarea *obligativitate*, la fel ca (52 b) şi (523 d) în care marcatorul verbal (Neg) nu apare:

(52) (a) **Nu** *trebuie* ***să*** **nu** ***vii*** *cu noi.*
(b) *Trebuie să vii cu noi.*
(c) **Nu** *se poate* ***să*** **nu** ***meargă*** *motorul.*
(d) *Trebuie să meargă motorul.*

În al doilea rând, prin această strategie este ilustrat faptul că modalitatea nu este o categorie cu valori discrete, ci constituie un continuum cu o anume dinamică în care dimensiunile de bază sunt interrelaţionate. În enunţurile (53a) şi (54a), echivalente ca semnificaţie cu (53b) şi, respectiv, cu (54b) nu se redă modalitatea orientată către participant intern cu valoarea *capacitate*, ci modalitatea epistemică cu valoarea *certitudine*:

(53) (a) *Ana* **nu poate** ***să*** **nu** ***danseze*** *tangou.*
(b) *Ana trebuie să danseze tangou.*
(54) (a) *Furtuna aceasta* **nu poate** ***să*** **nu** ***distrugă*** *culturile.*
(b) *Furtuna aceasta poate / trebuie să distrugă culturile.*

În al treilea rând, strategia (NegOpvNeg(p)) ilustrează scalaritatea dimensiunilor semantice de bază. De pildă, enunţurile (58a,b) şi (59a,b) exprimă orientare către participantul extern, dar cu valoarea *obligativitate*, şi nu *permisiune* (compară cu (19), (20)) sau *interdicţie* (vezi (21), (22)).

(55) (a) *Sunt de acord, Ioana* **nu poate** ***să*** **nu** ***rămână*** *acasă.*
(b) *Sunt de acord, Ioana trebuie să rămână acasă.*
(56) (a) **Nu pot** ***să*** **nu** ***opresc*** *la Paris, nu-i aşa/aşa-i*?

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)

(b) *Trebuie să opresc la Paris, nu-i aşa / aşa-i?*

BIBLIOGRAFIE

Barbu, Ana-Maria, 2004, „The negation NU: lexical or affixal item?", în: Emil Ionescu (ed.), p. 68-82.

Barbu Mititelu, Verginica, Roxana Maftei Ciolăneanu, 2004, „The main aspects of the grammar of negation in Romanian", în: Emil Ionescu (ed.), p. 32-67.

Borchin, Mirela Ioana, 1999, *Modalitatea şi predicatul verbal compus*, Timişoara, Helicon.

Cornillie, Bert, 2007, *Evidentiality and epistemic modality in Spanish (semi-)auxiliaries : a cognitive-functional approach*, Berlin, New York, Mouton de Gruyter.

de Haan, Ferdinand, 2005, „Typological approaches to modality", în William Frawley (ed.), p. 27-69.

Dominte, Constantin, 2003, *Negaţia în limba română*, Editura Fundaţiei *România de mâine*, Bucureşti.

Frawley, William, 2005, *The expression of modality* Berlin, New York, Mouton de Gruyter.

GALR, 2008 = Valeria Guţu Romalo (ed.), *Gramatica limbii române, I, Cuvântul, II, Enunţul*, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Huddleston, R., Geoffrey K. Pullum, 2008, *The Cambridge Grammar of the English Language*, Cambridge University Press.

Emil Ionescu (ed), 2004, *Understanding romanian negation: syntactic and semantic approaches in a declarative perspective*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Nuyts, Jan, 2005, „Modality: Overview and linguistic issues", în: William Frawley (ed.), p. 1-26.

Portner, Paul, 2009, *Modality*, Oxford, Oxford University Press.

Taleghani, Azita H., 2008, *Modality, Aspect and Negation in Persan*, Amsterdam, Philadelphia, John Benjamins.

van der Auwera, Johan, Vladimir Plungian, 1998, „Modality's Semantic Map", *Linguistic Typology*, 2, p. 79-124.

MODALITY AND NEGATION IN CONTEMPORARY ROMANIAN

(*Abstract*)

The paper is devoted to the analysis of the interaction of clausal modality and clausal negation. The article is organized as follows: in section 1 the author outlines the theoretical framework within which the meanings of modality in contemporary Romanian are analysed. It is assumed that modality comprises three basic semantic dimensions: (i) epistemic (*strong probability*, *weak probability*, *certainty*, *evidentiality*); (ii) participant-internal modality (more or less identical with dynamic modality*: ability*); (iii) participant-external modality (divided into (a) deontic modality – *permission* and *obligation* and (b) non-deontic modality – *possibility* and *necessity*).

In section 2 the author presents the (semi)grammaticalized means of expressing modality. In contemporary Romanian modality can be expressed by different means: modal verbal operators (MvOp, also called modal (semi)auxiliary verbs), the category of mood, lexical means (verbs, adverbs, and adjectives) and modal tags. Further on, the five patterns of structures with MvOp are presented.

In section 3 the author discusses three basic negation placement strategies: (Neg) (MvOp) (p))), (MvOp) (Neg) (p))) and (Neg) (MvOp) (Neg (p))). Only the first strategy is permitted for all patterns with MvOp and this strategy shows the modal square of oppositions (*probability ~ non-probability*; *ability ~ non-ability*; *permission ~ non-permission possibility ~ non-possibility* and so on). Only the second strategy will highlight the positive vs. negative polarity opposition. The third strategy is, on the one hand, a means of expressing double negation in Romanian and, on the other hand, a way of highlighting the scalable range of modal meanings in a language and their complex interactions.

BDD-V893 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:44:59 UTC)